

bez rozdílu, zdali jsou zároveň potomky vdovy či nic, mohou se domáhati omezení vdovského práva. Pozůstalý manžel (muž i žena) dědí majetek zemřelého manžela, který není majetkem větevným (zděděným) a není-li příbuzných, majetek všečen.

Bylo-li m. rozloučeno, přísluší nevinné manželce právo, aby jí manžel vinný poskytoval výživu přiměřenou svému majetku a stavu, pokud příjmy manželky nestačí na takovou výživu, ale manžel má takovou povinnost jen dokud manželka znovu se neprovdá. Výživné jest, přeje-li si toho manželka, zajistiti. Výživné vyměřené lze zvýšiti pro změnu v majetkových poměrech manželů. Povinnost alimentární přechází na dědice manžela, ale mohou žádati, aby výživné bylo sníženo na výšku čistého výnosu pozůstalosti.

Vinný manžel (muž nebo žena) je povinnen manželu nevinnému vrátiti všechny dary (nebo do výše obohacení hodnotu), které obdržel za trvání m. nebo před tím, hledíc k zamýšlenému m. a kromě toho pozбудou závaznosti darovací sliby, které učinil manžel nevinný ve prospěch manžela vinného.

Všeobecného ustanovení o působení rozluky na svatební smlouvy obdobného § 1266 obč. zák. v uherské oblasti není. Působení to řídí se povahou jednotlivých kategorií smluv. Celkem lze říci, že podle převládajícího mínění se smlouvy takové rozpadají, pokud rozluka není důvodem, aby byly provedeny.

Literatura.

Komentáře k obč. zák. a systémy občanského práva. Srov. dále Rittner „Eherecht“, 1876; Anders: „Familienrecht“, 1887; Svoboda (Emil): „Rodinné právo“, 1921; Prochaska: „Die Ehe-reformgesetzgebung in der tschechoslovakischen Republik“, 1924; týž: „Eherecht“, 1927; Krčmář: „Právo občanské, IV 1930; Henner: „O uherském právu manželském“, 1904; Ráth: „Práva mezi mužem a ženou v Uhorsku“, Sborník věd právních a státních“ 1906, str. 167 sl., 354 sl.; Fajnor: „Manželské právo majetkové na Slovensku“, Právní obzor III, str. 3 sl.; Fajnor-Záturcký: „Nástin súkromého práva platného na Slovensku a Podkarpatské Rusi“, 1924; Back: „Das ungarische Ehegesetz“, 1910; Hora: „Československé civilní právo procesní“, 1922 sl.

Jan Krčmář.

Maséri

viz Zdravotnické osoby.

Matriky.

I. Historie a prameny právní. — II. Organizace matriční služby. A. Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. B. Na Hlučínsku. C. V zemích českých. D. Matriky vojenské. — III. Právní postavení matrikářů, dozor nad matrikáři, náklady agendy matriční. — IV. Povaha matrik a výpisů z nich. — V. Druhy matrik. A. Matriky narozených. — B. Matriky oddaných. C. Matriky zemřelých. — VI. Oprava matrik. Obnovení matrik. — VII. Všeobecné předpisy o vedení matrik. VIII. Cizozemské matriční výtahy. — IX. Spolupůsobení matrikářů při různých soupisech. — X. Matriční poplatky. — XI. Reforma matriční. — XII. Literatura.

Citace: MZ = uh. zák. čl. XXXIII: 1894 (matriční zákon); MN = uh. zák. čl. XXXVI: 1904 (matriční novela); MÚ = matriční úprava (nař.: 80000/1906); SÚ = sobášná úprava (nař. 2000/1906).

Kde mluví se o Slovensku, myslí se i Podkarpatská Rus.

M. jsou veřejné listiny, jež podávají spolehlivý důkaz o případech narození, sňatku a úmrtí.

I. Historie. 1. Od počátku křesťanství byly vedeny knihy křestní, od dob Justiniánových (nov. 74) k tomu přistoupily m-y manželské, kdežto o úmrtích byla vedena dyptycha a nekrologia. Teprve koncil tridentský (ses. 24 de reform. c. 1, 2) nařídil vésti knihy sňatků a křtů, ale bližší úpravu ponechal synodám. Všechny knihy byly pak zevrubněji upraveny v Rituale Romanum z 16. VI. 1614 a to tak, že vésti liber matrimoniorum, defunctorum (a status animarum) bylo uloženo farářům všem, kdežto knihu křtěnců a birmovanců vedli jen ti faráři, v jichž faře se křtí a birmuje. M-y byly tedy institucí církevní; byly však vedeny nejednotně, nedokonale a neúplně.

2. Stát vzhledem k úzké souvislosti státu s církví záhy uznával zápisy matriční o narozeních, sňatech a úmrtích i pro svou potřebu, ale jal se i sám vedení matrik upravovati. V zemích rakouských byly církevní m. v některých otázkách upravovány státním zákonodárstvím po prvé za Marie Terezie. Všeobecně však bylo pro účely státní vedení matrik upraveno teprve za Josefa II. cis. pat. z 20. II. 1784 (Sb. zák. Josef., IV. díl, č. 113, str. 574). Účel úpravy státní jest patrný z úvodu patentu. „Knihy (rejstříky) o sňatech, porodech a úmrtích mají jak pro veřejnou správu tak pro jednotlivé rodiny největší důležitost. Veřejná správa nabývá z nich užitečných vědomostí o poměru, rozmnožení nebo zmenšení manželstev, o přírůstku nebo úbytku naro-